

Januar 1810, skulde overlade det til Yberne at vælge imellem, om de ville vedblive at levere Kornet eller betale med Penge efter Kapitelstært. Det var en Ret, som de havde ved Tiendeafsløsningen, de kunde vælge, hvilken Ydelsesmaade de vilde. Men, som jeg udtalte, da jeg indbragte Forslaget, tro vi, efter hvad der er os bekendt efter de Oplysninger, som ere indhenteede desangaaende, at det kun er omtrent en Trediedel af Tiendeyberne her til Lands, som levere Tiendekorn in natura; det er dog bedst engang for alle at faae Ende paa Sagen ved at bestemme, at det Alt skulde betales med Penge efter Kapitelstært. Hvad angaar Bemærkningerne fra det ærede Medlem for Viborg (Antifer), er det vistnok saa, at det kan træffe enkelte Steder, at Tiendeieeren kunde have Fordel af at modtage Tiendekornet in natura, fremfor at faae det betalt i Penge efter Kapitelstært; det kan træffe enkelte Steder eller til enkelte Læder. Der er altid Safard ved saadanne Handler, ligesom der ogsaa er Safard for Enhver, som kjøber et Sogns Tiender. Hvoivdt Kjøberen vil have Fordel eller Tab, beror jo altid paa Konjunkturerne; bliver der høie Kornpriser, vinder han, blive de lavere, taber han, og ligesaa gaar det med Hensyn til Spørgsmaalet om at faae Kornet betalt efter Kapitelstært; det kommer an paa Prisene i det enkelte Aar, om man staaer sig bedst ved at faae Kapitelstært eller Kornet, saa noget. Bestemt kan egentlig ikke paavises at ville indtræffe. Om det end kan paavises, at det i nogle Aar har været saaledes, at det er bedre for Kornet, da det kan sælges til høiere Pris end Kapitelstært, kan man lige saa let tænke sig; at det kunde stille sig saaledes, at Kapitelstært kunde være fordelagtigere, saa i den Henseende har det vel ikke saa grumme Meget at sige. Der er et andet Spørgsmaal, som jeg ogsaa har antaget vilde blive bragt paa Bane ved denne Leilighed, det er med Hensyn til Retten til Opmaalet. Der er jo Noget, som ved Proces og Dom have faaet sig tilkjendt Retten til Opmaalet paa Tiendekorn, som leveres in natura, en Ret, der grunder sig paa Forordningen af 10de Januar 1698 om Maal og Vægt. Der kunde ganske vist være Spørgsmaal om, hvoivdt der kunde tilkomme dem, der havde faaet Kornet med Opmaal, Erstatning for Opmaalet. Jeg har i saa Henseende tænkt mig, at hvor det maatte være Tilfældet, at Opmaalet var fastsat til at erlægges enten i Tiendeforeningen eller Tiendekommissionstjendelsen, kunde man med Høie sige, at det udgjorde en Del af selve Tienden, og der kunde være nogen Grund til muligvis at give Erstatning; men hvor Opmaalet derimod er blevet erhvervet ved Dom, efter at Tiendeafsløsningen var indgaaet, er det aabenbart, at Opmaalet er kommet bag paa Yberne, de have ikke været sig bevidste, at en saadan Byrde vilde følge med, naar de valgte at betale in natura. Efter mit Syn stikker det sig her noget anderledes, end hvor Retten til Op-

maalet maatte være fastsat i selve Tiendeforeningen. Der kunde ganske vist tænkes saadanne Tilfælde, hvor Retten til Opmaalet var erhvervet ved Dom, hvor Sagen stillede sig noget vanskeligere. Naar en Tiende var kjøbt med Retten til Opmaalet, kunde en Mand, som havde kjøbt en saadan Tiende, ganske vist søle sig brystholden ved at tabe dette Opmaal, naar det blev bestemt, at Kornet skulde betales med Penge efter Kapitelstært; det vilde i saa Fald komme til at afhænge Noget af Sælgersvilkåerne, de Vilkåer, hoorpaa han havde kjøbt sin Tiende, om Sælgeren havde forpligtet sig til at indstaa for Opmaalet eller ikke. Var det Staten, som havde folgt en saadan Tiende og forpligtet sig til at indstaa Kjøberen for Opmaalet, saa kunde det ganske vist være et Spørgsmaal, om der da ikke ogsaa burde tilsvares Kjøberen af den det, den havde folgt til ham. Var det derimod mellem Private, at Handelen var foregaaet, antager jeg, at det maa være et Mellemværende mellem dem, som ikke vedkommer Staten; i alt Fald er det jo Noget, der kunde tages under Overveielse ved Lovforslagets fremtidige Behandling.

Kjær: Jeg har ikke Noget at indvende imod den principielle Side af den foreliggende Sag. Jeg indrømmer, at det fra Principets Side er absolut rigtigere at betale den Slags Ting i Penge, end som hidtil at levere dem in natura, men jeg har akkurat den samme Indvending at gjøre imod det foreliggende Lovforslag som den, det ærede Medlem for Randers Amts 4de Valgkreds (Bøn-løffe) fremsatte. Det er fuldstændig vigtigt, hvad det ærede Medlem bemærkede, at man i de forskjellige Amter har forskjellige Kornsorter, som blive fastsatte efter Kapitelstært. Jeg vil oplyse, at man i den ene Del af det Amt, hvor jeg hører hjemme, mest dyrker graa Havre, medens man derimod i den østlige Del af Amtet mest dyrker hvid Havre, og jeg skulde felle meget, om man ikke bruger som Rettesnor at slaa Aarhus Amts Kapitelstært og en Del af Viborg Amts Kapitelstært sammen for deraf at udbrage Middelstært. (Stemmer: Nei!) Jeg tror dog, det forholber sig saaledes; men, hvorom Alt er, saa dyrker man, saaledes som jeg her har nævnt, paa de forskjellige Steder forskellige Kornsorter, og jeg frygter for, at man, hvis man ikke har sin Opmærksomhed henvendt derpaa og træffer særlige Bestemmelser for de særlige Tilfælde, let kan komme til at gjøre Folk paa visse Steder i Landet Uret. Jeg hører jo, at det er Meningen at nedsette et Udvalg i denne Sag, og jeg vil derfor ligesom det ærede Medlem for Randers Amts 4de Valgkreds henlede det vorrende Udvalgs Opmærksomhed paa dette Punkt, for at det ret kan have det for Die. I øvrigt har jeg, som sagt, ikke Noget at indvende mod Forslaget, og navnlig ikke imod dets Princip, da jeg er enig i, at man hel-